

Het geloof als waarborg voor een vaste klandizie



De melkwinkel op de hoek, zoals deze van C. Boon, op de hoek van de Rembrandtstraat, is een uitgestorven fenomeen.

ALKMAAR - 'Het eigenaardige van de vestigingswet is dat een kapper wel sigaren mag verkopen, maar dat een sigarenwinkelier zijn klanten niet mag scheren.' Ziedaar het citaat uit de gemeenteraad in 1939, toen het Rembrandtkwartier uit de grond verrees. Vandaag gaan we terug naar de tijd van de buurtwinkeltjes.

Jongeren kunnen het zich nauwelijks voorstellen, maar ooit zat er vrijwel op iedere straathoek een melkboer, een kruidenier of een groenteboer. Daar werden niet alleen etenswaren verkocht, maar ook buurtnieuwttjes en de gebruikelijke roddels. De buurtwinkeliers verdienden toen nog een leuke boterham. De één met roomboter en rookvlees, de ander met margarine en gestampde muisjes. Bovendien kochten katholieken bij katholieke winkeliers en protestanten bij protestante winkeliers en dat was een goede waarborg voor een vaste klandizie.

Leegstand

Dan gaan we nu naar de gemeenteraadsvergadering van begin mei 1939 waarin onder andere het Alkmaarse vestigingsbeleid in het Rembrandtkwartier aan de orde kwam. Pal voor de oorlog stond Alkmaar, net als de afgelopen decennia, bloot aan een omvangrijke stadsuitbreiding. Nadat aan de oostzijde van de Bergerweg woningen waren verrezen, werd ook met de bouw van het Rembrandtkwartier begonnen. En dat ging niet zonder slag of stoot. Ten eerst lag bij de gemeente de vraag op tafel of die nieuwe woningen er wel moesten komen, want er stonden in Alkmaar toen zo'n 175 woningen leeg. Sommige huiseigenaren lokten hun huurders zelfs door gratis de hele woning te behangen en te schilderen. Toen de kogel om te gaan bouwen ten westen van de Bergerweg, eenmaal door de kerk was, lag er reeds een raadsbesluit ten aanzien van een evenwichtige verdeling tussen woningen en winkelpanden op tafel.

Tijdens die raadsvergadering kwam ter tafel dat een winkelier in de Rembrandtstraat een sigarenwinkel mocht beginnen en dat voor een pand even verderop een kapper de vestigingsvergunning had gekregen. Echter: de barbier wilde zijn vlijmscherpe scheermes aan twee kanten laten snijden door eveneens tabakswaaren te gaan verkopen.

Rokertjes

De sigarenboer was het daarmee natuurlijk oneens. Hij stelde dat hij voor zijn goede geld, ook bescherming tegen valse concurrentie kreeg. Hij stuurde de raad een brief met de inhoud dat het hem verboden was te knippen en te scheren en dat de kapper daarom van de verkoop van rokertjes moest afzien. Het raadslid Van de Vall vond dat volkomen logisch. 'Uit de vestigingswet blijkt dat de regering een einde wil maken aan het feit dat er binnen een gemeente teveel gelijksoortige winkels komen en de concurrentie zo groot wordt dat er slachtoffers vallen. En aangezien het college heeft besloten dat er in deze nieuwe wijk maar tien winkels mogen verrijzen, is het logisch dat er van iedere branche maar één winkel mag komen.'

Wethouder Klaver wilde niet verder gaan dan er voor te waken dat er zich in het Rembrandtkwartier geen bedrijven mochten vestigen die overlast voor de omwonenden zouden veroorzaken. 'Wanneer een stuk grond verkocht is, interesseert het de gemeente niet of daarin een kruidenier, een melkboer, een manufacturenzaak of een boekhandel komt te zitten.

Verkeerde voorbeeld

De vraag welke bestemming een winkelpand krijgt is niet van algemeen, maar van particulier belang. Bovendien kan de kapper niet meer belet worden om ook sigaren te verkopen, daar de vestigingsvergunning reeds is afgegeven. Daar komt nog bij dat de sigarenwinkelier, door aan zijn pand ook een wijnhandel te vestigen, zelf het verkeerde voorbeeld had gegeven, mede omdat het aantal drankwinkels in onze gemeente ook nog eens aan een wettelijk maximum is gebonden.'

Wethouder Klaver kreeg steun van de heer Leesberg, die stelde: 'Indien de gemeente zou voorschrijven dat er in één zaak slechts één soort artikelen mocht worden verkocht, dan zou de komst van alle grote warenhuizen naar Alkmaar ernstig belemmerd worden.' En zo kon de kapper zijn rokertjes aan de man blijven brengen.

Bron: Alkmaars Weekblad – 6 oktober 2009